

Täysistunto

Torstai 25.10.2018 klo 16.05—20.01

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion virkamieslain ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain sekä poliisin hallinnosta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 37/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 11/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.30 **Kari Kulmala sin:** Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion virkamieslakia, kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia sekä poliisin hallinnosta annettua lakia. Poliisin hallinnosta annetun lain säännökseen poliisin eroamisistä lisätäisiin mahdollisuus jatkaa virkasuhdetta eroamisiän täyttymisen jälkeen enintään kahdella vuodella poliisimiehen omalla suostumuksella.

Poliisi virkamiehenä toimii julkisen vallan edustajana ja toteuttajana sekä siten samalla jokaisen kansalaisen palvelijana. Hänen tehtävänsä on turvata, että kansalainen saa kaikki hänelle kuuluvat edut ja oikeudet. Kansalaisten on myös voitava luottaa siihen, että valtion tehtäviä hoitaa koulutettu, ammattitaitoinen, pätevä ja sekä fyysisesti että henkisesti terveydentilaltaan hyväkuntoinen poliisi. On myös muistettava, että poliisin virassapysymisoikeus on luotu paljolti takaamaan hänen objektiivisuuttaan ja itsenäisyyttään hoitamaan virassa.

Poliisin hallinnosta annetun lain 15 §:n mukaan poliisimiehen eroamisikä on tällä hetkellä 68 vuotta. Virkamieslain mukaan poliisin virkasuhde päättyy ilman irtisanomista tai muuta virkasuhteen päättymistä tarkoittavaa toimenpidettä sen kuukauden päättyessä, jonka aikana virkamies saavuttaa eroamisiän. Minulla se ikä on siis nyt 68 vuotta, mutta tässä esityksessä ehdotetaan, että eroamisiän täyttymisestä huolimatta minun virkasuhdettani voidaan suostumuksellani jatkaa enintään kahdella vuodella. Olisin silloin 70-vuotias. Pidän tätä ikää normaaliin poliisitoimeen liian korkeana.

On toisaalta hyvä, että nyt lainmuutoksella mahdollistetaan poliisille työurien pidentäminen. Pidän kuitenkin tätä pidentämistä hyvänä vain silloin, kun henkilön asiantuntemusta tarvitaan organisaatiossa. Järjestyksenvalvonnassa nakkikioskilla tai ravintolan edessä en näe kovin paljon asiantuntijatehtäviä 70-vuotiaalle poliisimiehelle. Tämä ikä koskee niin miehiä kuin naisiaakin. Minun äitinikin olisi siellä nakkikioskilla järjestyksenvalvonnassa näillä edellytyksillä. Tässäkin salissa on ajoittain 70-vuotiaita edustajia. Voitte ajatella itsekin, millaista olisi olla siinä iässä järjestyksenvalvonnassa, kun vastapuolella on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2018 vp

elämänsä parhaassa iässä olevia nuorukaisia tai neitosia. Mielestäni poliisin eläkkeellejäämisikäkin on jo nyt liian korkea. Minulla se on 60 vuotta ja 4 kuukautta, ja aion käyttää sen mahdollisuuden hyväkseni. Se ei toivottavasti tarkoita, että elämäni loppuu siihen, vaikka historiaa tarkastellen eläkkeelle jääminen on monen poliisin turma. Tunnen useita poliiseja, jotka eläkkeelle jäätyään ovat varsin pian menehtyneet. He ovat olleet valtiolle erittäin edullisia virkamiehiä.

18.34 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! Tänään kyselytunnilla puhuttiin työehtojen heikentämisestä, täällä salissa aikaisemmin on käsitelty työntekijöiden työehtojen heikentämistä, ja tässä tänään illalla käsittelyssä on virkamiesten työehtojen heikentäminen. Kyse on sekä valtion virkamiesten että kunnallisten virkamiesten työehtojen heikentämisestä. Merkittävää on, niin kuin tämän hallituksen nykyinen linja on, että näitäkään asioita ei ole neuvoteltu kolmikannassa. Elikkä työntekijät ja työnantajat eivät ole olleet tässä mukana.

Tässä esityksessä on kaksi hyvää kohtaa: Toiseen niistä edellinen edustaja tuossa viittasi elikkä eläkkeelle siirtymiseen: omasta tahdostaan voi sen merkityn päivämäärän jälkeen vielä jatkaa kaksi vuotta. Tämä tulee siis valtion ja kuntien virkamiesten osalta ja lisätään erikseen myöskin poliisilakiin. Toinen hyvä uudistus on se, että virkasiirroista päättäminen tehdään helpommaksi niin, että se ministeriö, josta viranhaltija siirtyy, voi tehdä sen päätöksen.

Mutta tästä heikennysten listasta, jota tässä kohtaa esitetään, on jo todettu tässä hallituksen esityksen käsittelyssä, että sillä ei ole mitään tekemistä työllisyysvaikutusten kanssa. Ainoa, mihin se vaikuttaa, on epävarmuus viranhaltijoiden työn tekemisessä. Kun kuvitellaan, että miksi meillä viranhaltijat yleensä virkoihin palkataan, niin peruste ei ole suhdanne, peruste ei ole se, että jossakin tulee tilauksia tai tilaukset vähenevät, vaan peruste on se, että johonkin virkaan tarvitaan ihminen tekemään päätöksiä, ja näitä perustellaan nyt sitten sillä, että niillä olisi erillisiä työllistymisvaikutuksia. Näillä heikennyksillä ei ole.

Meillä hallintovaliokunnan aikaisemmissa mietinnöissä on erikseen todettu, että sen lisäksi, että en myöskään tue työntekijöiden työehtojen heikentämistä, erityisesti virkamiesten kohdalla tilanne on vielä toinen. Virkamiesten työn luonne on hyvin erilainen kuin työsuhteisten työn luonne, mutta siitä huolimatta nämä heikennykset siis halutaan tehdä.

Täällä on kolme erilaista heikennystä:

Ensimmäinen on takaisinottovelvollisuuden lyhentäminen. Takaisinottovelvollisuudesta elikkä siitä, että ilmoitetaan aikaisemmin työttömäksi jääneelle ihmiselle, että nyt täällä vapautuisi paikka, on katsottu, että on hallinnollisesti niin vaikeaa ja raskas menettely lähettää sitä tietoa, että siitä syystä pitää tämä lyhennys tehdä. Esityksessä oli ensin nykyisestä 24 kuukauden mallista siirtyminen 6 kuukauteen, mutta valiokuntakäsittelyssä saatiin ministerin päättää sen verran käännettyä, että se siirtyi 12 kuukauteen.

Toisena on se, että pitkäaikaistyöttömät voidaan ottaa määräaikaiseen virkasuhteeseen ilman perusteita määräaikaaisuudelle. Siis määräaikaiseen virkasuhteeseenhan — tai työsuhteeseenkin mutta erityisesti virkasuhteeseen — voidaan ottaa, jos peruste on määräaikainen tai jos ihminen itse haluaa tai jotain muuta, mutta en vielä tuon käsittelyn aikana saanut selville semmoista virkaa, joka perustettaisiin vuodeksi ja johon voisi hypätä ihminen, joka on ollut pitkäaikaistyöttömänä.

Kolmantena asiana on koeajan pidennys. Työsuhteisten osaltahan koeaikaa pidennettiin joissakin tapauksissa jatkettavaksi 6 kuukauteen aikaisemmasta 4 kuukaudesta ja sitä en-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 107/2018 vp

nen 3:sta. Virkapuolella mahdollisuus 6 kuukauteen koeajan osalta on ollut jo tähänkin mennessä, mutta nyt hallitus tekee siihen sellaisen lisäyksen, että koeaikaa voidaan pidentää, jos ihminen on työkyvytön tai vanhempainvapaalla. Elikkä jos ihminen sattuu sairastumaan koeajan aikana, niin koeaikaa jatketaan. Tai jos ihminen sattuu vaikka tulemaan raskaaksi tai joutuu jäämään äitiyslomalle tai vanhempainvapaalle, niin koeaikaa voidaan jatkaa. Elikkä suora kiristys erityisesti nuorille naisille. Eli kun hakee työpaikkaa raskaana ollessa ja sitten siinä on koeaika, niin kun palaa vaikka kolmen vuoden jälkeen, niin se koeaika on uudelleen edessä.

En ymmärrä tällaista logiikkaa, ja siitä syystä olemme tehneet tietenkin näihin kolmeen asiaan pykälämuutokset, joista sitten täällä huomenna äänestetään.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.